

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:**Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:**

Vagaday David

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2009

E-mail diplomantky/diplomanta:

vagaday@centrum.cz

Studijní obor/typ studia:

Mediální studia/kombinované studium

Razítko podatelný:Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd

Došlo dne: - 8 -06- 2010 -1-

c.j. M464 Příloh: 1 Skartací heslo:

Přiděleno:

Předpokládaný název práce v češtině:

Komparace nacistické a komunistické propagandy v českém mládežnickém tisku

Předpokládaný název práce v angličtině:

Comparison of nazi and communist propaganda in the czech youth press

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: ZS 2012)(diplomovou práci je možné odevzdát nejdříve po dvou semestrech od schválení tezi, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012):

LS 2011

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Propaganda patří mezi důležité prostředky, které státní moc využívá k prosazování svých cílů, myšlenek a celkovému ovlivňování chování občanů. „Když se propagandy zmocnila politická moc, stala se jejím nástrojem a začala dostávat negativní význam. Už velmi dlouho je propaganda chápána zpravidla jako šíření negativních cílů a myšlenek, vnucovaní názorů, které jsou výhodné jen pro vládce...“ (M. T. Ilowiecki, P. Žantovský: Manipulace v médiích, Praha 2008).

Mládež se řadila k důležité cílové skupině propagandistů obou totalitních systémů a tisk byl významným médiem pro její prosazování. Srovnání nacistické a komunistické propagandy provedu na příkladech z předních mládežnických časopisů své doby. Listu mladých vycházejícího v letech 1939 až 1942 a časopisu Práce mladých, který byl vydáván od roku 1947 do 60. let minulého století. Oba tituly byly tiskovými orgány největších mládežnických organizací z období protektorátu a poválečné ČSR: Mládeže Národního souručenství (MNS) a Svazu české mládeže (SČM) respektive Československého svazu mládeže (ČSM).

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Nacismus a komunismus jsou považovány za protipóly. Totalitní státy, jež obě ideologie reprezentovaly, stály proti sobě ve vzájemném nepřátelství. Dokonce i v současnosti se k oběma režimům přistupuje rozdílně. Kupříkladu symboly komunismu se na rozdíl od těch nacistických mohou beztrestně objevovat na veřejnosti. Přesto se domnívám, že oba systémy měly hodně společného, což se odrazilo i v propagandě, kterou tehdejší mocenské struktury používaly pro zmanipulování obyvatel.

Cílem práce je zachycení a vzájemné porovnání nacistické a komunistické propagandy v českém mládežnickém tisku. Jedná se o zaznamenání obsahové i lingvistické stránky propagandy: zvolených argumentů, předmětu propagandy, témat, použité slovní zásoby včetně prostředků manipulativní komunikace. Pozornost neujde ani obrazová a grafická část listů: fotografie, karikatury, titulky a zpracování úvodních stran.

K důležité součásti práce patří zasazení analyzované propagandy do kontextu celkového vývoje protektorátu respektive Československé republiky, mládežnických organizací pod jejich hlavičkou oba tituly vycházely, samotných listů i postavení tisku v daném období. Práce se nevyhýbá ani autorům textů a předpokládaným účinkům propagandy.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. PROPAGANDA

- Co to je propaganda

Definování propagandy a její stručná historie

- Nacistická propaganda

Nástroje a cíle nacistické propagandy a využití masových médií pro její účely.

- Komunistická propaganda

Nástroje a cíle komunistické propagandy a využití masových médií pro její účely.

2. MLÁDEŽNICKÉ ORGANIZACE A JEJICH ČASOPISY

- Mládež Národního souručenství

Historie organizace, zasazení do celkového vývoje protektorátu.

- List mladých

Představení časopisu, jeho vývoj, tématické zaměření.

- Československý svaz mládeže

Historie organizace, zasazení do celkového vývoje poválečné ČSR.

- Práce mladých

Představení časopisu, jeho vývoj, tématické zaměření.

3. KOMPARACE PROPAGANDY

- Nacistická propaganda v Listu mladých

Zachycení vybraných příkladů propagandy, autoři.

- Komunistická propaganda v Práci mladých

Zachycení vybraných příkladů propagandy, autoři.

- Analýza a srovnání tématické a obsahové složky propagandy

Rozbor a srovnání propagandy v obou listech z hlediska tématického a obsahového (argumenty, předměty propagandy).

- Lingvistické nástroje propagandy a jejich srovnání

Analýza lingvistických prostředků – slovní zásoba, prostředky manipulativní komunikace, syntax.

- Obrazová a grafická část propagandy

Analýza a srovnání fotografií, karikatur, nadpisů a titulních stran využitých pro účely propagandy.

- Shrnutí vzájemné komparace

Celkové shrnutí komparace nacistické a komunistické propagandy v obou listech.

Vymezení podkladového materiálu (např. tituly a období, za které budou analyzovány):

List mladých 1. až 4. ročník z let 1939 až 1942. Titul vycházel poměrně krátce a zároveň procházel bouřlivým vývojem, proto použijí příklady z celého období jeho existence.

Práce mladých 2. ročník z roku 1948 a 13. ročník z roku 1958. Na materiálech z let 1948 a 1958 chci zachytit komunistickou propagandu a její případné posuny v souvislosti se zásadními mocenskými změnami v ČSR a oslav jejich výročí.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Historická, tématická, obsahová, lingvistická a sémiotická analýza vybraných článků, fotografií, karikatur a celých výtisků. Vybrané subjekty analýzy by měly reprezentovat jednak běžná vydání, ale také výtisky věnované slavnostním výročím důležitým pro oba režimy.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Jowett, S., Garth – O'Donnell, Victoria: Propaganda and Persuasion.

Kniha popisuje historii propagandy včetně využití masových médií pro její účely, nabízí definice propagandy a vhodné metody pro její analýzu.

Ilowiecki, T., Maciej – Žantovský, Petr: Manipulace v médiích

Kniha se zabývá přičinami, důvody, formami a kontextuálními souvislostmi procesu mediální manipulace. Připomíná roli propagandy a manipulace v totalitních režimech.

Čmejková, Světlana – Hoffmanová, Jana, ed. : Jazyk, média, politika

V kapitole „Vyjadřování polemičnosti a významových opozic v politickém diskurzu“ se autor Jiří Kraus zabývá jazykem politické manipulace, cíli této manipulace a procesem argumentace.

Jelínek, Milan – Švandová, Blažena: Argumentace a umění komunikovat

Autoři popisují způsoby argumentace a nabízejí rozsáhlý seznam chybných argumentů a klamů.

Fidelius, Petr: Řeč komunistické moci

Sémotický rozbor komunistického jazyka na příkladech úvodníků z Rudého práva ze 70. a 80. let minulého století.

Klemperer, Victor: Jazyk Třetí říše – LTI

Kritický pohled na nacistickou podobu němčiny odhalující různorodé jazykové novotvary i nové významy již zavedených slov.

Duffack, J., J.: Dr. Joseph Goebbels – Poznání a propaganda

Vybrané projevy, v nichž stejný tvůrce nacistické propagandy formuluje její pravidla a hlavní zásady. Prostory jsou doprovázené kvalifikovaným komentářem.

Barták, Jan: Prostředky masové informace a propagandy v politickovýchovné práci

Příručka pro novináře nabízející návody a rady jak provádět socialistickou propagandu. Autor zde vymezuje hlavní zásady propagandy, metody správného působení na příjemce a úkoly masových médií včetně periodického tisku v tzv. výchovně vzdělávacím procesu.

Chlupáč, Miloslav: Metodika propagandy I.

Učebnice komunistické propagandy. Skládá se ze čtyř hlavních kapitol, jejichž názvy zřetelně definují obsah knihy: „Společenská funkce propagandy; Propagandista; Rozbor objektu propagandy; Rozbor obsahu propagandistova sdělení“.

Kaplan, Karel – Tomášek, Dušan: O cenzuře v Československu v letech 1945–1956

Autori popisují metody a nástroje, kterými totalitní stát pod vedením komunistické strany kontroloval média.

Arendtová, Hannah: Původ totalitarismu

Rozbor příčin vzniku a vývoje totalitarismu. Kniha, v které autorka klade rovník mezi nacismus a komunismus, poprvé vyšla v roce 1951. Jedná se jeden z prvních pokusů o analýzu totalitarismu.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Merta, Jonáš: Analýza komunistické propagandy na příkladu kolektivizace venkova (2009)

Vagaday, David: List mladých 1939–1942, týdeník Mládeže Národního souručenství (2009)

Veselá, Lenka: Obraz Sovětského svazu v protektorátním denním tisku na přelomu června a července 1941 (2008)

Zemanová, Irena: Moc tištěných médií v Hitlerovském Německu: fotožurnalistika ve Třetí říši jako součást nacistické propagandy (2005)

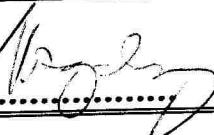
Vlasák, Pavel: List říšského protektora Böhmen und Mähren jako příklad německé propagandy v Protektorátu Čechy a Morava (2009)

Zbožíková, Petra: Argumentace událostí 1. září 1939 v deníku Der Neue Tag v letech 1939–1944 (2009)

Koukolík, Zbyněk: Odraz Vítězného Února v mediálním kontextu (2005)

Zamazal, Ondřej: Mediální prezentace a argumentace komunistické propagandy v procesech s představiteli katolické církve v 50. letech 20. století (2005)

Datum / Podpis studenta/ky

8.6.2010

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:**Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:****Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:**

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

7.6. 2016 KČ/Crt!

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga**Datum / Podpis pedagožky/pedagoga**

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU KOPIÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE DOPORUČENÉ PEDAGOGE/PEDAGOŽKOU BUDE VEDENÍ IKSŽ POUZE BRÁT NA VĚDOMÍ, TEZE PODÁVANÉ STUDENTEM/KOU SAMOSTATNĚ BUDE PROJEDNÁVAT.